

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: *Szilósy Rászló*
 Cím: *Deák Ferenc szobája a parlamentben*

Forrás: *Újság*

3n
(Hely)

1926. 1. 31.
(Idő)

(Köt. v. fiz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Deák Ferenc

Idő

"1926"

Személy

Deák Ferenc szobája a parlamentben.

A haza bölcsének ötvenéves halálüzosi évfordulója alkalmából.

Igaz magyar hazafinak sohasem volt hőbb imája, mint az, hogy Deák Ferenc szelleme maradjon meg a magyar parlamentben. Ötven év mult el azóta, hogy a haza bölcsé sorainkból elköltözött s a törvényhozás az 1876. évi III. t.-c.-kel törvénybe iktatta emlékét. Szónoklatok ezrei hangzottak el azóta a legellentétebb oldalról, amelyek Deák Ferenc ígéire alapították igazukat és milliók tekintették meg kegyelettel azt az *üres helyet*, amelyen Deák Ferenc ült volt a Sándor-utcai régi országházában. Ezt a széket ugyanis kifürészelték annak idején azzal az indokolással, hogy Deák Ferenc helyét nincs ember méltóan betölteni.

Hasonló megtiszteltetésben még csak egy politikus részesült, Tisza István gróf, akinek helye örökké üresen marad az új parlamenti palota üléstermében. Ebben a teremben a röp-ködő citátumokon kívül már semmi emlékeztet Deák Ferencre. *Pedig Deák Ferenc emléke a parlamentbe való.* Ez a gondolat vezette Scitovszky Bélát, a nemzetgyűlés elnökét, amikor 1923 nyarának elején elhatározta, hogy megalapítja a parlamenti muzeumot s

annak első terméül azt a szobát teszi meg, amelyben Deák Ferenc hosszú évekig Pesten lakott s amelyek minden részecskéje telítve van a haza bölcsére való emlékezéssel.

A parlamenti muzeum gondolata monumentális ötlet volt. A Nemzeti Muzeum Régiségtárából ugyanis kisarjadzani láttuk az Iparművészeti Muzeumot és a Szépművészeti Muzeumot, öt magát pedig átalakulni láttuk egy nagyszabásu magyar művelődéstörténelmi muzeummá, amelyben a politikai történelem

emlékei s az ugynevezett ereklyegyűjteményel már sem a hely, sem a rendszer szempontjából nem fértek el. Ötletre és erőlyre volt csupán szükség, hogy Magyarországnak az ezeréves alkotmányos történelmét egy új muzeum mutassa be, amely nem károsítja meg, csak tehetőly mentesíti meg a régieket. A parlamenti muzeum gyönyörű, tanulságos történelmi muzeum lesz, ha alapítójának intenciói érvényesülni is fognak.

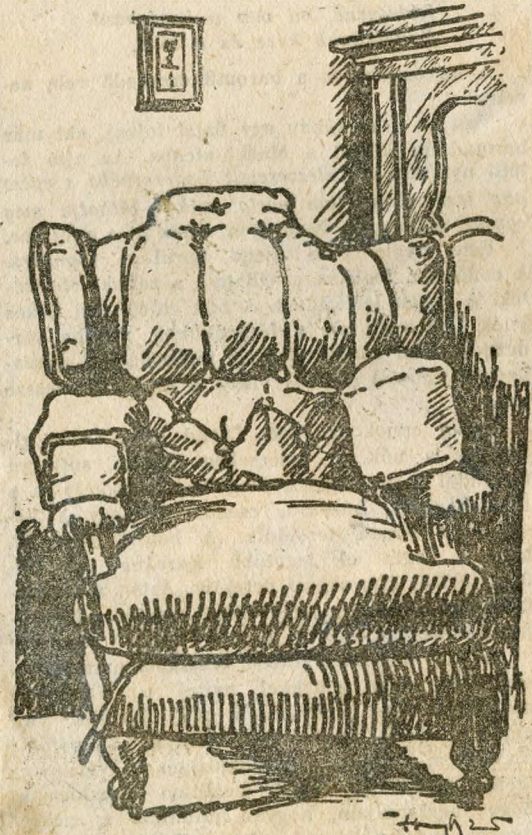
Soha méltóbb kezdetet e máhöz, mint azt, hogy Deák Ferenc szobája belekerüljön a magyar parlamentbe. Valamikor az Angol királynőhöz címzett szállodában volt ez a szoba, ott a Duna partján, közel a város északi végéhez. Még a szoba földrajzi elhelyezését is sikerült jól megoldani: ott van a parlamenti épület egy nyugodt zugában, szintén közel a Duna friss levegőjéhez és aránylag épp oly közel a város északi végéhez, mint az öreg idejében az ő valóságos szobája.

Ebben a szobában — a muzeum mai kezdő stádiumában a közönség részére nem megtekinthető — minden rá emlékeztet. Megismerkedünk az ő puritán egyszerűségével, amely azonban szerette a kényelmet és a művészi csinyt. Ő, aki hozzá volt szokva, hogy a magáéban lakjék, ezt a szobát is a maga butorával rendezte be és feldiszitette olyan kisebb-nagyobb térfogatu holmival, aminek mind volt valami egyéni, sőt művészeti ize. Mert ne higyjük, hogy Deák Ferencnek nem volt fogékonysága a szép iránt. Hiszen a legbarátságosabb interieurben érezzük magunkat s ez máris a szép fogalmait kelti bennünk.

Milyen hamisítatlan birmeier-hangulat ömlik el Deák Ferenc *szőnyegein*, amelyeket nem a távoli Keleten, hanem itt himezték

szép lányok és asszonyok virágos és napfényes Magyarországon. A magyar nap fénye, a szék honleányok mosolygása és a bölcs férfi humora, mind benne van ezekben a szőnyegekben. Manap lenéznök — ha ugyan foxtrottozás helyett ilyenben fáradnának a hölgyek — mert ugyis elpasztul az ilyesmi,

omda 19'2

A láras karosszék.

lévén csak a csomózott szőnyeg a tartós. Nos, Deák Ferenc pesti szobájában sok ember fordult meg az egyszerű pörtől egészen Don Pedro braziliai császárig: s a himzett szőnyegek mégsem koptak el, sőt most már bevonultak az örökkévalóságba.

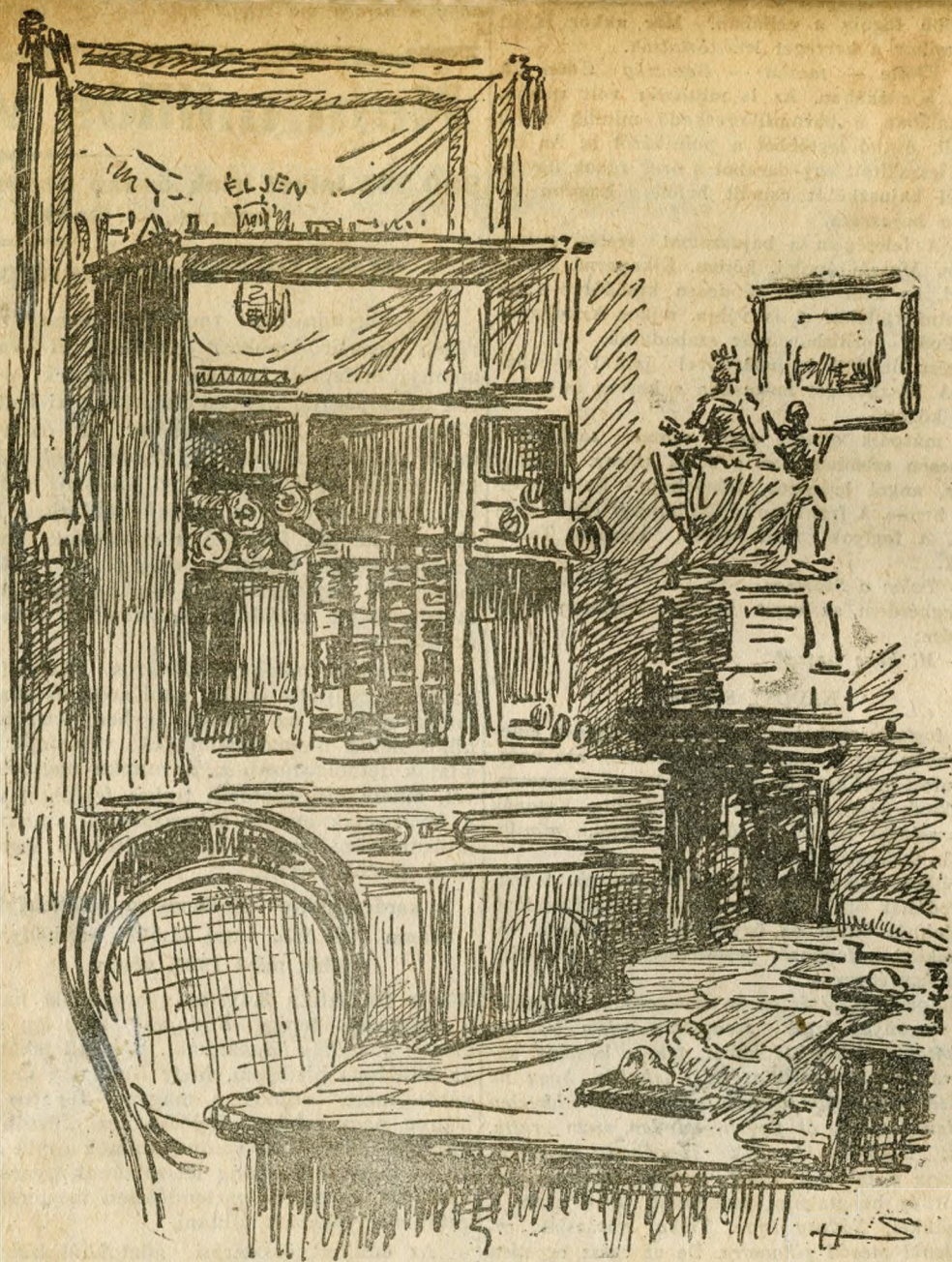
Van egy csodásan himzett karosszék, amellyel a zalamegyei hölgyek lepték meg nagy megyebelijüket, egy remekművű ágytakaró, az alatt egy rejtelmes szarvasbőr, rejtelmes azért, mert ekkora szarvas alig képzel-

hető, az ágy előtt egy mackó szőre-bőre, amellyel a pesti állatkert tisztelte meg Deákot. Maga az ágy mázsás súlyú vaságy, oldalán izléses ékítményekkel. Ezt is megvette az öreg ur, hogy kiszolgálja őt életében. És kiszolgálta, még azon túl is.

Az ágy mellett négy kép, szeretve tisztelt barátjának, Vörösmarty Mihálynak arcképe és három szép miniatűr, ezek között a legnagyobb Wesselényi Miklós arcképe. Deák és Wesselényi! Mennyi emlék éled fel e két név hallatára! Érdekes önmagunkon megfigyelni, hogy egy-egy nagy férfiut rendszerint valamely életkorában képzelünk el. Deák Ferencre például mint *öreg urra* gondolunk, Wesselényi Miklósrá pedig mint *tüzes fiatal emberre*. Ugyanezek a képzeletünk maradnak meg, ha a kettőt együtt képzeljük el, amit gyakran megteszünk, mert e két férfiut belső barátság fűzte egymáshoz. Csakhogy Wesselényi Miklós csaknem tíz évvel volt idősebb, mint Deák Ferenc s míg Wesselényi csillaga

pályája elején szökkent fel, addig Deák napja élete utolsó évtizedeiben árasztotta áldásos melegét a magyar közéletre. Deák Ferenc több mint egy negyedszázaddal túlélté azt a napot, amelyen Wesselényi özvegyének részvételét jelentette.

Most azonban itt vagyunk az öreg Deák szobájában és itt látjuk függeni a daliás fiatal Wesselényi miniatűr arcképét, amelyet az

Megyei díszlevelek.

1839-ben Ruprechtel festetett meg. Deák nagy örömmel fogadta a képet, amelyet méltóképen akart viszonzni. Barabás Miklóst szemelte ki, aki megfesse arcképét a hű barát számára, aki ezenközben már tömlöcben ült volt s mint élő halott gyógyította magát Priesnitznél Graefenbergben. Ide ír neki Deák 1842 február 7-éről: «Barabás képemet bevégezte; némelyik dicsérik, mások igen nagyon ócsárolják; én itélni nem tudok...

sajnáltnám, ha kedvedre nem volna; gondolom, már elvitetheted vagy rendelkezz róla, ha itt maradjon-e, míg magad le nem jössz.»

Egy másik még érdekesebb kép: Kölcsey Ferenc miniatűr arcképe Kliegtől 1834-ből. Rendkívül realiztikus képe a költőnek, aki két évig valósággal szenvedett, amíg ott ült az országgyűlésen. Deák egész lelkét lathavetette Wesselényiért. Kölcsey még életét is odaadta, mert a védelem megfeszített munkája sirba-

vitte őt.

S amig így együttlátjuk e rokon nagy lelkeket, kezünkbe kerül az az album, amelyet 1840-ben «az országgyűlés végnapjaiban» adtak át Deáknak az országgyűlési ifjak, akik elsőb a haza nagyjaival kezdték meg a névsort. Micsoda hatalmas autográf névsor ez: Széchenyi István, Batthyányi Lajos, Eötvös József, Klauzál Gábor és a többi. — De hallgassuk meg azt a prófétai ihletű dedikációt is, amelyet csak egészen kiváló tollu fiatalember írhatott:

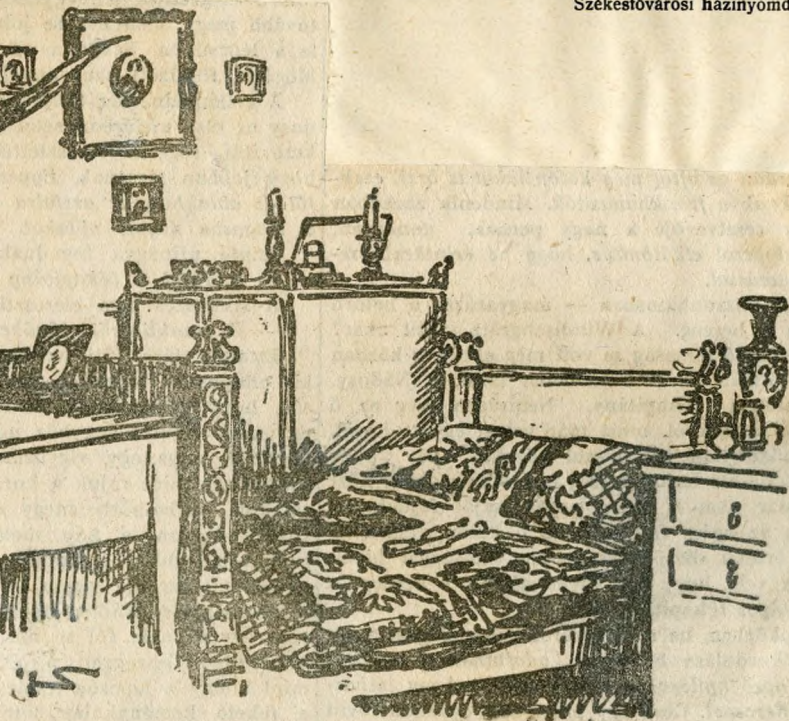
— *Neked, a fáradhatatlannak, kinek ereje suly alatt nőtt, veszély közt bátorodott, kísértetek közt nemesedett, neked, a bölcsnek, kit törvényhozóvá a természet szült s a nép azzá*

választott, neked a szilárdnak akarásban, a feddhetlennak szándékban, ki eszed s kebled rendkívüli hatalmával a törvényhozás hajóját szikla és örvény közt óhajtott révbe vezérléd, tiszteletünk és hálánk jeléül nyugtjuk ez egyszerű emlékkönyvet.

Ez volt az első emlékkönyv, amelyet követett több, mint száz. Különösen 1860 és 1868 közt árasztották el a haza bölcsét a különböző törvényhatóságok és e testületek hálájuknak illetén jelével. Valósággal ipar fejlődött ki ez emlékalbumok minél művészibb kiállítása terén. Könyvkötők, kalligrafusok, fényképészek, sőt miniatüristák erősen voltak itt érdekelve. Az egyszerű Deák szekrénybe zárta a pompás albumokat, amelyek pompája kevésbé felelt meg egyszerű lelkének. Ma azonban tanulsággal lapozhatjuk ezeket. Az érintetlenül megőrzött fotográfiák például kedves leletei lehetnek majd a kort kutató történésznek.

Nyolc évig versengett az ország, hogy ki nyujtsa át Deáknak a legszebb albumkönyvet. Ám, hiába volt ez a verseny, mert a legremekb könyv maga Deák maradt, amint azt Arany János énekelte meg:

Deák Ferenc ágya

Ismertem én, ismerte minden.
 Nem oly rég azt a jó urat,
 Ki öreg volt már férfi renden
 S vénült korig ifju maradt...
 Egy oly remek könyv mása volt ő,
 Minőt, évezredben alig,
 Nagy bölcs terem, vagy égt költő,
 Melytől uj eszme foganak
 Fíról-fira az emberészben;
 Élvezi nem, kor, vegyesen:
 Az együgyű is érti részben,
 De a tanult sem teljesen.

Siklóssy László.